

La paradoxa de la innovació catalana

En l'àmbit científic i tecnològic es parla de la *paradoxa europea*. La ciència europea està al màxim nivell mundial, però comparativament costa transformar aquest coneixement en innovació molt més que en altres països, ja siguin els Estats Units o els països asiàtics. A Catalunya disposem d'instituts de recerca de primer nivell, i les universitats ocupen llocs rellevants en els rànquings mundials, però patim el mateix dèficit de conversió del coneixement científic en innovació.

La pandèmia ha demostrat la importància de disposar d'indústria local sana i competitiva, i paraules com relocalització han deixat de ser tabú. Tanmateix, la continuïtat de la indústria existent i la relocalització no tindran lloc sense un sistema científicotecnològic capaç de donar resposta a les necessitats industrials.

Dissortadament, la paradoxa catalana es pot agreujar en el futur immediat. Els grans instituts de recerca del país són actors científics de primer nivell, que col·laboren amb grans empreses i institucions nacionals i internacionals. Tanmateix, no sempre poden donar resposta a les necessitats de les pimes catalanes per falta de mitjans humans i materials. Els grans instituts de recerca han de concentrar els recursos en grans projectes de recerca, sovint multinacionals, totalment justificats però que no necessàriament responen a les necessitats de les pimes. És molt habitual que petites i mitjanes empreses estableixin convenis de cooperació de magnitud limitada amb grups de recerca majoritàriament basats en les universitats catalanes. Altres convenis es vehiculen a través de centres tecnològics, com l'Eurecat, però sovint en aquests casos la tasca científica es desenvolupa també a les universitats.

La crisi del 2010 va provocar una forta retallada en el finançament de les universitats públiques catalanes

DANIEL CRESPO

RECTOR DE LA UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

que no s'ha revertit. El 2021 l'assignació pressupostària és de 940 M€. Per donar una referència, les universitats andaluses compten amb 1.516 M€. Considerant la diferència de població, Catalunya inverteix 125 €/habitant en el seu sistema universitari, i Andalusia, 180 €/habitant. La diferència és del 45%. Aquesta retallada sostinguda en deu anys ha tingut dues conseqüències. La primera, la reducció de les plantilles de professorat a temps complet, compensada transitòriament per la contractació de professorat a temps parcial, amb contractes precaris. El professorat a temps parcial té una feina principal fora de la universitat i, per tant, la seva tasca no inclou la participació en tasques de recerca i transferència tecnològica. La segona és la manca de renovació d'equipaments científics. I, no menys important, tampoc totes les pimes coneixen el potencial d'innovació de les universitats.

La combinació dels tres factors pot ser letal per a la competitivitat tant dels grups de recerca com de la petita i mitjana indústria catalana. D'una banda, els grups de recerca universi-

Invertir en la recuperació humana i material de les universitats catalanes, i acostar-les a les pimes, és una prioritat nacional

taris necessiten incorporar amb urgència nou personal per cobrir les jubilacions i mantenir el seu nivell d'activitat sense perdre el coneixement acumulat. De l'altra, és necessària una inversió suficient per renovar els equipaments i mantenir el nivell de competitivitat necessari. I, finalment, cal una política institucional que acosti les pimes a les universitats.

Invertir en la recuperació humana i material de les universitats catalanes, i acostar-les a les pimes, és una prioritat nacional. En cas contrari, l'autèntica paradoxa de la innovació catalana serà que, encara que disposi d'instituts de recerca del màxim nivell, les empreses catalanes poden no trobar a Catalunya els grups de recerca que resolguin les seves necessitats d'innovació.

Recerca i innovació són els dos extrems d'una única corda: tibant per un costat es mou sencera. La recerca bàsica tiba de la recerca aplicada, i aquesta, de la transferència tecnològica i la innovació. Una política científica i tecnològica de futur ha d'assegurar el finançament als grups de recerca bàsica, potenciar la participació dels grups més aplicats en la transferència tecnològica i facilitar al teixit productiu la informació i els mitjans necessaris per convertir la innovació en llocs de treball. Entre altres accions, cal eliminar les traves existents perquè grups científics puguin col·laborar amb les empreses, sovint imposades en les convocatòries d'ACCIÓ; cal premiar la transferència de tecnologia del professorat universitari, de manera que es tingui en compte per a la promoció acadèmica, i cal facilitar la connexió i els recursos, potser en forma de desgravacions fiscals, que ajudin les pimes a aprofitar el teixit universitari per innovar. Calen mesures clares i atrevides perquè a mitjà termini aconseguim l'anhelat salt en la innovació tecnològica de les empreses catalanes i evitar que es trenqui la corda.

Hispanitat

SEBASTIÀ ALZAMORA

ESCRIPTOR

❖ El patriotisme acostuma a ser una cosa pesada, però el patriotisme espanyol és, objectivament i sens dubte, un dels més carregosos de tots. S'assembla al francès, al qual copia al mateix temps que s'hi oposa, però substituint la *grandeur* pels *cojones* com a concepte nuclear d'una certa visió del món. Ho escrivia Unamuno en una carta a Azorín, l'any 1907, i d'aleshores ençà el panorama no ha canviat ni una mica: *"Merecemos perder Cataluña. Esa cochina prensa madrileña está haciendo la misma labor que con Cuba. No se entera. Es la bárbara mentalidad española, su cerebro cojonudo (tienen testículos en vez de sesos en la molla)"*.

❖ Qui diu la premsa, diu les finances o els poders de l'Estat, des de la Corona fins a la justícia passant per les forces i cossos de seguretat. El patriotisme, o nacionalisme, espanyol té un vessant institucional i un altre de civil, però tots dos se sustenten sobretot en la negació de tot allò que li fa nosa. I què fa nosa al nacionalisme espanyol? Qualsevol forma de diversitat, molt en particular la lingüística i cultural, que és allò que exalta de pitjor manera els patriotes nacionalistes espanyols. Fa poc, la presidenta de la Comunitat de Madrid, Isabel Díaz Ayuso, i el director de l'Oficina del Español de la mateixa comunitat, Toni Cantó, han fet noves aportacions al discurs de la negació cultural, a compte del genocidi dels pobles americans a mans dels conqueridors espanyols. Segons Cantó, allò no va ser cap invasió ni cap genocidi, sinó un "alliberament" de "la barbàrie i el canibalisme". Per a Ayuso, que el papa Francesc hagi demanat perdó pel paper que va tenir l'Església en aquell genocidi és una equivocació que no hauria de cometre "un catòlic que parla espanyol". Cantó i Ayuso són grotescos, però diuen una cosa fortament arrelada al pensament nacionalista espanyol: la fe (catòlica) i, sobretot, la llengua (el castellà, que ells anomenen *espanyol*) pressuposen un patriotisme sense fissures. Si parles espanyol i reses com un espanyol (Déu és espanyol), et deus a la seva idea brutal (*"cojonuda"*, en deia Unamuno) del que és o ha de ser Espanya.

❖ Assistim en els darrers anys a un rearmament d'aquest discurs nacionalista, atiat per la rivalitat entre PP i Vox. Aznar ho va resumir bé: "Espanya és una i no moltes, i no és un estat plurinacional, ni multinivell, ni la mare que els va parir". El to insultant lliga amb el d'aquell militar a la reserva que no fa gaire considerava que allò que fa falta a Espanya és "afusellar 26 milions de fills de puta". Lliga també amb l'arenga de Pablo Casado de fa uns dies a la plaça de bous de València, una soflama carregada d'amenaçes implícites i explícites contra tothom que no abraça les seves idees sobre Espanya i com ha de ser. Aquest és l'esperit amb el qual treballen, pensant obsessivament en les eleccions de 2023, i això és el que celebren, una vegada més, aquest 12 d'octubre. Hauran d'entendre que no ens vingui de gust unir-nos a una festa en què es brinda furiosament per la nostra desaparició.

DE FIT A FIT

Terratrèmol ultradretà a França

JORDI DURÓ

